

KÜÇÜK-BURJUVA SOSYALİZMİ VE PROLETER SOSYALİZM⁴⁶

Avrupa'da bugün çeşitli sosyalizm öğretileri arasında Marksizm sınırsız egemenlik kazanmıştır, ve sosyalist düzeni gerçekleştirme mücadelesi neredeyse tamamen sosyal-demokrat partilerin önderliğinde işçi sınıfının mücadelesi olarak yürütülmektedir. Fakat Marksizmin öğretileri üzerine kurulu proleter sosyalizmin sınırsız egemenliği birdenbire değil, bir sürü geri öğretilerle, küçük-burjuva sosyalizmiyle, anarşizmle vs. uzun mücadelelerden sonra gerçekleşmiştir. Daha otuz küsur yıl önce Marksizm, aslında henüz küçük-burjuva sosyalizmiyle proleter sosyalizm arasında duran karışık, eklektik görüşlerin ağırlıkta

---

⁴⁶⁴⁶ Eski "Iskra" döneminde olduğu gibi, Lenin birinci Rus devriminde de, sosyal-demokrasi içindeki oportünist akımlara ve Sosyal-Devrim-ciler Partisi şahsında Narodnizme karşı aynı zamanda mücadele vermiştir (ayrıca bkz. Not 22). Lenin, Sosyal-Devrimcilere karşı yürüttüğü mücadelede, Sosyal-Devrimcilerin "sosyalizm"inin küçük-burjuva özünü işçi kitleleri önünde ortaya çıkarmayı görev bildi. Fakat aynı zamanda sosyalist lafızların ardına gizlenmiş küçük-burjuva demokratizminin, büyük toprak sahiplerine ve büyük toprak mülkiyetine dayanan otokrasiye karşı yöneldiği sürece, pozitif devrimci bir anlama sahip olduğunu vurgulamıştır. 1905 yılında Lenin Sosyal-Devrimcilere bir dizi makale ayırmıştır. Bunlar içinde, bu cilde alınmış olan "Küçük-Burjuva Sosyalizmi ve Proleter Sosyalizm" makalesi ilk sırada gelir. Bu makale ilk kez illegal Parti organı "Proletari"de (7 Kasım [27 Ekim] 1905 tarihli 24. sayı) ve daha sonra bir kez de "Novaya Jizn"de (23 [10] Kasım 1905), devrimci kitle mücadelesinin genişlemesi ve bütün partilerin geniş kitleler önüne açıkça çıkması, proleter sosyalizminin küçük-burjuva sosyalist lafazanlıktan ayrılmasını özellikle gerekli kıldığında, yayınlanmıştır. (s. 141)

olduğu Almanya’da bile egemen değildi. Latin ülkelerinde, Fransa, İspanya, Belçika’da ise, ileri işçiler arasında en yaygın öğretiler, besbelli proletaryanın değil, küçük-burjuvazinin bakış açısını dile getiren Proudhonculuk, Blanquizm ve anarşizmdi.

Marksizmin tam da son on yıllardaki bu çabuk ve tam zaferinin nedeni neydi? Modern toplumun ekonomik ve politik tüm gelişimi, devrimci hareketin ve ezilen sınıfların mücadelesinin tüm deneyimi, Marksist dünya görüşünün doğruluğunu gitgide teyit etmiştir. Küçük-burjuvazinin çöküşü ergeç kaçınılmaz olarak her türlü küçük-burjuva önyargıların da sönüp gitmesini beraberinde getirmiş, kapitalizmin gelişmesi ve kapitalist toplum içinde sınıf mücadelesinin keskinleşmesi ise, proleter sosyalist düşünceler için en iyi ajitasyon görevi görmüştür.

Rusya’nın geriliği, ülkemizde sosyalizmin daha geri çeşitli öğretilerinin uzun süre varlığını sürdürmesini açıklar. Son çeyrek yüzyılda Rus devrimci düşüncesinin tüm tarihi, Marksizmin Narodniklerin küçük-burjuva sosyalizmine karşı mücadelesinin tarihidir. Ve Rus işçi hareketinin hızla büyümesi ve şaşırtıcı başarıları Rusya’da da Marksizmin zaferini sağladıysa, öte yanda hiç kuşkusuz devrimci köylü hareketinin gelişmesi de —özellikle de 1902 yılında Küçük Rusya’ da meydana gelen ünlü köylü ayaklanmalarından sonra⁴⁷ güçten düşmüş Narodnizmin belli ölçüde

---

⁴⁷⁴⁷ 1902 yılında bir dizi eyaleti devrimci köylü ayaklanmaları dalgası sardı. Harkov ve Poltava eyaletlerinde 100’den fazla çiftlik yakılıp yıkıldı. 1902 ilkbaharında köylü ayaklanmalarının toplam sayısı 340’a ulaştı. Hükümet, tek

canlanmasına yol açmıştır. Moda olan Avrupa oportünizmi ile (revizyonizm, Bernsteincilik, Marx'ın eleştirisi) tazelenen babadan kalma Narodnizm, Sosyal-Devrimciler denilenlerin tüm orijinal düşünsel dağarcığını oluşturmaktadır. O nedenle köylü sorunu da Marksistlerin hem "katıksız" Narodniklerle, hem de Sosyal-Devrimcilerle mücadelesinin merkezinde durmaktadır.

Narodnizm belli bir ölçüye kadar kendi içinde kapalı ve tutarlı bir öğretiliydi. Rusya'da kapitalizmin egemenliğini, bütün proletaryanın öncü savaşçısı olarak fabrika işçilerinin rolünü, politik devrimin ve burjuva politik özgürlüklerin önemini inkar ediyor ve küçük köylü iktisadına sahip köylü Köy Birliği'nden⁴⁸ doğacak olan "sosyalist devrim"i vaaz ediyordu. Bu kendi içinde kapalı öğretilerden şimdi geriye sadece kırıntılar kalmıştır; fakat bugünkü tartışmada yönünü bulabilmek ve tartışmayı boş bir söz düellosuna dönüştürmemek için, Sosyal-Devrimcilerimizin yanılıklarının genel ve kökü Narodnizmde yatan **temellerini** her zaman göz önünde tutmalıyız.

Rusya'da geleceğin insanı köylüdür, diye inananlardı Narodnikler, ve bu görüş, önüne geçilemez biçimde, Köy Birliği'nin sosyalist karakteri inancından ve kapitalist yola inançsızlıktan kaynaklanıyordu. Rusya'da

teimasız yöntemlerle bastırdı. Dayak cezası kitlesel biçimde uygulandı, hapisaneler ayaklanmalara katılanlarla dolup taşıdı. (s. 142)

⁴⁸⁴⁸ Narodnikler Rusya'da kapitalizmin büyümesi ve gelişmesine karşı direnişin en sağlam dayanağın köylülerin **Köy Birliği'nde** (Rusça: "Obşçına" ya da "Mir") görüyorlardı. (s. 142)

geleceğin insanı işçidir, diye düşünüyordular. Marksistler, ve Rus kapitalizminin hem tarımda hem de sanayide gelişmesi onların görüşünü gitgide daha çok doğrulamaktadır. Rusya'da işçi hareketi bugün artık kendisini zorla kabul ettirmiştir, fakat köylü hareketi hususunda Narodnizmle Marksizm arasındaki uçurum bugün de bu hareketin farklı **kavranmasında** kendisini belli etmektedir. Narodnik için Marksizm tam da köylü hareketi tarafından çürütülmektedir, çünkü bu hareket doğrudan sosyalist devrimden yana bir harekettir; o, hiçbir burjuva politik özgürlük tanımaz; hareket noktası büyük işletme değil, küçük iktisattır. Kısacası, Narodnik için köylü hareketi, gerçekten sahici sosyalist ve doğrudan sosyalist bir harekettir. Narodniklerin köylülerin Köy Birliğine ve Narodnik anarşizmine duydukları inanç bu tür sonuçların kaçınılmazlığını tamamen açıklar.

Marksistler için ise köylü hareketi sosyalist-değil, demokratik bir harekettir. Bu hareket öteki ülkelerde olduğu gibi Rusya'da da demokratik—toplumsal-ekonomik içeriği itibarı ile burjuva—devrimin kaçınılmaz refakatçisi olarak ortaya çıkmaktadır. Bu hareket kesinlikle burjuva düzeninin temellerine, meta ekonomisine, sermayeye karşı yönelmez. Buna karşılık köydeki eski, kapitalizm öncesi derebeylik ilişkilerine ve seriliğin bütün kalıntılarının temel dayanağı olan büyük toprak mülkiyetine karşı yönelir. O halde bu köylü hareketinin tam zaferi, kapitalizmi ortadan kaldırmaz, bilakis tam tersine onun gelişmesi için daha geniş bir temel yaratır ve katıksız kapitalist gelişmeyi hızlandırır ve şiddetlendirir. Köylü

ayaklanmasının tam zaferi, sadece, içinde proletaryanın burjuvaziye karşı mücadelesinin de tam saf haliyle gelişebileceği demokratik burjuva cumhuriyeti için temeli yaratabilir.

Böylece önümüzde, Sosyal-Devrimcilerle Sosyal-Demokratlar arasındaki ilkesel uçurumu incelemek isteyen herkesin, önce hakkında netliğe ulaşması gereken birbirine taban tabana zıt iki görüş bulunmaktadır. Bir görüşe göre köylü hareketi sosyalist bir harekettir, diğetine göre ise demokratik-burjuva bir harekettir. Buradan, Sosyal-Devrimcilerimizin, ortodoks Marksistlerin zamanın birinde köylü sorununu “görmezden geldikleri”ni (bu sorunu duymak bile istemediklerini) yüzüncü kez tekrarlarlarken (bkz. örneğin “Revolusionnaya Rosiya” No. 75) ne büyük bir anlayışsızlık sergiledikleri görülebilir.⁴⁹ Böylesine kaba cahilliğe karşı tek çare var: Abece’yi yinelemek, eski tutarlı Narodnik görüşleri ortaya koymak, gerçek farkın köylü sorununu hesaba katmakta ya da katmak istememekte değil, onu tanımakta ya da görmezden gelmekte değil, bilakis Rusya’da bugünkü köylü hareketini ve bugünkü köylü sorununu **farklı değerlendirmekte** yattığına yüzüncü, bininci kez dikkat çekmek. Rusya’da Marksistlerin köylü sorununu “görmezden geldikleri”ni söyleyen, ilk

⁴⁹⁴⁹ Lenin burada Sosyal-Devrimcilerin organı “Revolusionnaya Rosiya”nın 28 (15) Kasım 1905 tarihli 75. sayısındaki “Ortodoks Marksistler ve Köylü Sorunu” adlı başyazıyı kasetmektedir. Bu makalede şöyle deniyordu: “Rus sosyal-demokratlarının köylü sorununu tamamen görmezden geldikleri bir dönem olmuştur... köylü, toplumsal güçlerin sosyal-demokrat sınıflandırılmasında çok sayıdaki gerici küçük-burjuva unsurlardan sadece biriydi.” (s. 143)

olarak, tam bir cahildir—çünkü Plehanov'un "Görüş Ayrılıklarımız"dan (20 yıldan fazla bir süre önce yayınlanmıştır) başlayarak—Rus Marksistlerinin bütün önemli eserleri, her şeyden önce tam da Rus köylü sorununda Narodnik görüşlerin yanlışlığını aydınlatmak amacını gütmüştür. Ve ikinci olarak, Marksistlerin köylü sorununu "görmezden geldikleri" yolunda gevezelik yapan, bununla sadece, gerçek ilkesel görüş ayrılıklarının ayrıntılı değerlendirilmesinden kaçtığını kanıtlamaktadır: bugünkü köylü hareketi burjuva-demokratik bir hareket midir, değil midir; nesnel anlamı itibariyle serflik kalıntılarına karşı yönelmiş midir, yoksa yönelmemiş midir.

Bu soruya Sosyal-Devrimciler hiçbir zaman açık, kesin bir yanıt vermemişlerdir, ve zaten veremezler de, çünkü Rusya'da köylü sorunu üzerine Narodniklerin eski: görüşleriyle bugünkü Marksistlerin görüşleri arasında umutsuz biçimde yollarını şaşırılmışlardır. İşte bu nedenle Marksistler, Sosyal-Devrimcilerin küçük-burjuva bir bakış açısında durduklarını (küçük-burjuvazinin ideologları olarak), köylü sorununun değerlendirilmesinde Narodniklerin küçük-burjuva yanılsamalarından, fantezilerinden kurtulamadıklarını söylemektedirler.

Ve bu nedenle yeniden abece'den başlamak zorundayız. Rusya'da bugünkü köylü hareketi neyi amaçlamaktadır? Toprak ve özgürlüğü. Bu hareketin tam zaferi ne anlama gelecektir? Özgürlük elde edildikten sonra, çiftlik sahiplerinin ve bürokrasinin devlet idaresindeki egemenliğini ortadan kaldıracaktır. Toprağı ele geçirdikten sonra büyük toprak mülkiyetini köylülere

verecektir. Fakat en tam özgürlük ve çiftlik sahiplerinin tamamen mülksüzleştirilmesi (büyük toprak mülkiyetinin elinden alınması) meta ekonomisini ortadan kaldıracak mıdır? Hayır, ortadan kaldırmayacaktır. En tam özgürlük ve çiftlik sahiplerinin tamamen mülksüzleştirilmesi, köy birliği ya da “toplumsallaştırılmış” topraklar zemininde köylü çiftliklerinin bireysel iktisadını ortadan kaldıracak mıdır? Hayır, kaldırmayacaktır. Yoksa tam özgürlük ve çiftlik sahiplerinin tamamen mülksüzleştirilmesi birçok atı ve ineği olan zengin köylüyle, kır işçisi, yanaşma arasındaki, yani köy burjuvazisiyle köy proletaryası arasındaki derin uçurumu ortadan kaldıracak mıdır? Hayır, kaldırmayacaktır. Tam tersine: en üst **katmanın** (çiftlik sahipleri) ezilmesi ve yokedilmesi ne kadar tam olursa, burjuvaziyle proletarya arasındaki **sınıf farkı** da o kadar derin olacaktır. Köylü ayaklanmasının tam zaferinin nesnel anlamı ne olacaktır? Bu zafer serfliğin kalıntılarını tamamen yokedecek, ama burjuva iktisadını, kapitalizmi, toplumun yoksullar ve zenginler olarak, burjuvazi ve proletarya olarak sınıflara ayrılmasını hiç mi hiç ortadan kaldırmayacaktır. Bugünkü köylü hareketi neden burjuva-demokratik bir harekettir? Çünkü bürokrasinin ve toprak sahiplerinin iktidarını yok ederek demokratik bir toplum düzeni yaratmaktadır—bu demokratik toplumun burjuva temellerini değiştirmeden, sermayenin egemenliğini yoketmeden. Sınıf bilinçli işçi, sosyalist, bugünkü köylü hareketine karşı nasıl bir tutum almalıdır? O bu hareketi desteklemeli, köylülere en enerjik biçimde, sonuna kadar, hem

bürokrasinin, hem de çiftlik sahiplerinin iktidarını tamamen yok etmek için yardım etmelidir. Fakat aynı zamanda o, köylülere, bürokrasinin ve toprak sahiplerinin iktidarını yıkmanın yetmediğini kafasına sokmalıdır. Bu iktidarı yıkarken, aynı zamanda, sermayenin, burjuvazinin iktidarının yok edilmesine hazırlanılmalıdır; bu amaçla ise vakit geçirmeksizin sosyalist, yani Marksist öğretiyi bütün kapsamıyla açıklamak ve kır proleteryasını köylü burjuvaziye ve tüm Rus burjuvazisine karşı birleştirmek, toparlamak ve örgütlemek zorunludur. Sınıf bilinçli işçi sosyalist mücadele uğruna demokratik mücadeleyi, ya da demokratik mücadele uğruna sosyalist mücadeleyi unutabilir mi? Hayır; sınıf bilinçli işçi kendisine tam da bir mücadelenin diğeriyle ilişkisini anladığı için sosyal-demokrat demektir. O, sosyalizme demokrasi üzerinden, politik özgürlükler üzerinden gitmekten başka bir yol olmadığını bilir. O işte bu nedenle nihai hedefe, sosyalizme ulaşmak için, demokrasinin tam ve tutarlı biçimde gerçekleştirilmesini sağlamaya çalışır. Demokratik mücadeleyle sosyalist mücadelenin koşulları neden aynı değildir? Çünkü işçilerin bu iki mücadelenin her birinde farklı müttefikleri olacaktır. İşçiler demokratik mücadeleyi burjuvazinin bir kesimi ile, özellikle de küçük-burjuvaziyle birlikte yürütürler, sosyalist mücadeleyi ise burjuvazinin tamamına karşı yürüteceklerdir. Bürokrasiye ve çiftlik sahiplerine karşı mücadele, bütün köylülerle, hatta zengin ve orta köylüler de dahil, yürütülmek zorundadır ve yürütülmelidir. Oysa burjuvaziye karşı, yani bu demektir ki. zengin köylülere de karşı mücadele,

ancak kır proletaryasıyla birlikte başarılı biçimde yürütülebilir.

Marksizmin Sosyal-Devrimcilerin her zaman incelemekten kaçındıkları bütün bu en temel doğrularını anımsadığımızda, Sosyal-Devrimcilerin Marksizme karşı aşağıya aldığımız “en yeni” itirazlarını gerektiği gibi değerlendirmek daha kolay olacaktır.

“Ne gerek vardı diye haykırıyor “Revolusionnaya Rosiya” (No. 75)—, hemen proletaryayı büyük toprak sahiplerine karşı desteklemek yerine önce ‘bir bütün olarak köylüyü’ toprak sahibine karşı, sonra da (yani aynı zamanda) proletaryayı bir bütün olarak ‘köylüye’ karşı desteklemeye? Bunda Marksizmin nerede olduğunu ancak Allah bilir.”

Bu, son derece ilkel, çocukça saf anarşizmin bakış açısıdır. İnsanlık yüzyıllardan, bin yıllardan beri bütün ve her türlü sömürünün “bir vuruşta” yok edilmesi düşünüyormektedir. Fakat bu düşler, milyonlarca sömürülen, kapitalist toplumun kendi gelişimi yönünde dönüştürülmesi için tutarlı, ısrarlı, çok yönlü mücadele amacıyla bütün dünyada birleşmeye başlamadığı sürece düş olarak kaldılar. Sosyalist düşler ancak, Marx’ın bilimsel sosyalizmi, dönüştürücü eğilimleri belli bir sınıfın mücadelesiyle birleştirdiğinde milyonlarca insanın sosyalist mücadelesine dönüştü. Sınıf mücadelesi dışında sosyalizm boş lafazanlık ve safça düşür. Fakat **Rusya’da** iki farklı sosyal gücün iki farklı mücadele tarzıyla karşı karşıyayız. Kapitalist üretim ilişkilerinin varolduğu her yerde (ve bu ilişkiler, bunu Sosyal-Devrimcilerimiz için söylüyoruz, köy birliklerinde, yani Sosyal-Devrimcilerimizin bakış açısına göre en çok

“toplumsallaştırılmış” zeminde bile mevcuttur), proletarya burjuvaziye karşı mücadele etmektedir. Küçük toprak sahipleri katmanı olarak, küçük-burjuvalar olarak köylülük, tüm serflik kalıntılarına, bürokrasiye ve toprak beylerine karşı mücadele etmektedir. Bu iki farklı, farklı türden toplumsal mücadeleyi ancak politik ekonomiden ve bütün dünyadaki devrimlerden bihaber olan biri görmezlikten gelebilir. Bu mücadelelerin farklı türden oluşunu “bir vuruşta” sözcüğüyle görmezden gelmek, kafayı kuma gömmek ve gerçekliğin her türlü tahlilinden vazgeçmek demektir.

Eski Narodnizmin görüşlerinin kendi içinde kapalılığını koruyamamış olan Sosyal-Devrimciler, bizzat Narodnik öğretinin bir sürü esasını da unutmışlardır.

“Köylülüğün çiftlik sahiplerini mülksüzleştirmesine yardım etmekle,—diye yazıyor “Revolutsionnaya Rosiya”—Bay Lenin bilmeden, kapitalist tarımın az çok gelişmiş biçimlerinin enkazı üzerine küçük-burjuva iktisadının yerleştirilmesini desteklemektedir. Bu, ortodoks Marksizmin bakış açısından bakıldığında, ‘bir adım geri’ değil midir?”

Utanın beyler! Efendiniz V. V.’yi tamamen unutuyorsunuz! Onun “Kapitalizmin Akibetleri”ne, Bay Nikolai-on’un “Tarihçe”sine ve bilgeliğinin öteki kaynaklarına bir bakın! O zaman, Rusya’da toprak beyi ekonomisinin, kapitalist ve feodal çizgileri içinde barındırdığını göreceksiniz. “Çalışarak ödeme” iktisat sisteminin, **feodalizmin** bu doğrudan kalıntısının, hala varlığını sürdürdüğünü öğreneceksiniz. Ve sonra bir adım daha atıp Marx’ın “Kapital”inin III. cildi gibi

Ortodoks*Marksist bir kitaba göz atarsanız, derebeyi iktisadının gelişmesinin ve kapitalist ekonomiye dönüşmesinin hiçbir yerde küçük-burjuva köylü ekonomisinin dolayımı dışında gerçekleşmediğini ve gerçekleşmeyeceğini öğrenirsiniz. Marksizmi çürütebilmek için son derece ilkel, çoktan teşhir olmuş şu yöntemle hareket ediyorsunuz: Marksizmin, derebeylerinin büyük iktisadının yerini doğrudan kapitalist büyük iktisadın alacağı yolundaki karikatürümsü-basit düşünceye sahip olduğunu uydurmak! Şöyle muhakeme yürütüyorsunuz: Büyük toprak sahiplerinin mahsulü köylülerden daha fazla, öyleyse büyük toprak sahiplerinin mülksüzleştirilmesi geri adım demektir. Bu ancak dördüncü sınıf öğrencisine yaraşır bir akıl yürütmedir. Yoksa seriliğin düşüşü sırasında—bir düşünün beyler!—verimsiz köylü topraklarının çok verimli büyük toprak mülkiyetinden ayrılması da mı “bir geri adım”dı?

Rusya’da bugünkü toprakbeyi iktisadı, içinde kapitalist ve derebeyi iktisadının çizgilerini birleştiriyor. Köylülerin büyük toprak sahiplerine karşı bugünkü mücadelesi, nesnel anlamı itibariyle, serfliğin kalıntılarına karşı bir mücadeledir. Fakat bütün durumları birer birer saymak ve serfliğin nerede son bulduğunu, katıksız kapitalizmin nerede başladığını deyim yerindeyse eczacı terazisiyle tartmak, kendi kılı kırk yarıcılığını Marksistlere mal etmek demektir! Küçük bir bakkaldan aldığımız gıda maddesinin fiyatının hangi bölümünün emek **değerine** hangi bölümünün tefeciye düştüğünü vs. hesaplabilmemiz imkansızdır. Fakat bu hemen,

emek deęer teorisini bir kenara atmak gerekir demektir mi baylar?

Bugünkü toprakbeyi iktisadı, içinde kapitalist ve feodal çizgileri birleştirmektedir. Bundan ancak kılı kırk yaranlar, tek tek her durumda tek tek en küçük özelliği řu ya da bu türdeki sosyal karakterine göre tartmak, hesaplamak ve kaydetmekle yükümlü olduğumuz sonucunu çıkarabilirler. Bundan ancak ütopyacılar, farklı türden iki toplumsal mücadeleyi “ne pahasına olursa olsun” birbirinden ayırt edemeyeceğimiz sonucuna varabilirler. Gerçekte buradan bir ve yalnızca bir sonuç çıkar: hem programımızda ve hem de taktiğimizde, kapitalizme karşı saf proleter mücadeleyi, feodalizme karşı şenel-demokratik (ve tüm köylülerin) mücadelesiyle birleştirmek zorundayız.

Bugünkü yan-derebeyi iktisadı niteliğindeki toprakbeyi iktisadında kapitalist çizgiler ne kadar güçlü gelişmişse, kır proleteryasını daha şimdiden bağımsız örgütleme zorunluluğu o kadar gerekli hale gelir, çünkü her türlü zoralımda saf kapitalist, ya da saf proleter antagonizma o kadar hızla gün yüzüne çıkacaktır. Toprakbeyi iktisadında kapitalist çizgiler ne kadar güçlüyse, demokratik zoralım sosyalizm yolunda gerçek mücadeleyi o kadar çabuk dayatacaktır; o halde demokratik devrimin “toplumsallaştırma” sözcüğünün yardımıyla yanlış biçimde idealize edilmesi daha da tehlikelidir. Toprakbeyi iktisadında kapitalizmin ve sertliğin karışımından çıkan sonuç budur.

O halde, bu ikisini **birbirine** karıştırmadan, saf proleter mücadeleyle genel-köylü mücadelesini birleştirmek. Sınıf karakteri taşımayan bu

mücadeleyle kendini özdeşleştirmeden, ya da onu “toplumsallaştırma” gibi yanlış tanımlamalarla idealize etmeden, hem **kent** hem de **kır** proletaryasını tamamen bağımsız bir sınıf partisinde, sosyal-demokraside örgütlemeyi bir an bile unutmadan, genel-demokratik ve genel-köylü mücadelesini desteklemek. Bu parti en kararlı demokrasiyi tümüyle ve bütünüyle destekleyecek, fakat bunu yaparken gerici düşlerle ve meta ekonomisi egemenliği altında bir “eşitlik” kurma çabalarıyla kendisinin devrimci yoldan saptırılmasına izin vermeyecektir. Köylülerin büyük toprak sahiplerine karşı mücadelesi şimdi devrimcidir; büyük toprak mülkiyetinin zor alımı da ekonomik ve politik gelişmenin verili anında her açıdan devrimcidir, ve biz bu devrimci-demokratik de destekliyoruz. Fakat bu önlemi “toplumsallaştırma” olarak adlandırmak, meta ekonomisinin egemenliği altında “dengeleyici” toprak kullanımı hakkında kendini ve halkı yanıltmak, bizim sosyal-gericilere bıraktığımız gerici, küçük-burjuva bir ütopyadır.

Kasım (Ekim) 1905

***V.I. Lenin, Seçme Eserler,
Cilt 3, Inter Yayınları, sayfa
141-148.***